

□

Staatssecretaris **Faber**: Het spijt mij ten zeerste dat ik de Kamer deze brief heb moeten schrijven. Ik ben ook niet zo vrolijk over de inhoud. De rechter heeft wederom gesproken. Ik heb de Kamer daarover geïnformeerd. De rechter heeft aangegeven dat de wetgever, regering en parlement, een en ander min of meer hebben voorzien en er een wettelijke voorziening voor hebben getroffen. Dat is de wet die twee weken geleden in de Eerste Kamer is aangenomen. Die kan helaas niet morgen al in het Staatsblad staan, gelet op de referendumprocedure. Dat kan pas in september. Ik ben daarmee niet bezig geweest. De Kamer wel. Deze procedure moet gewoon gevolgd worden. De bedoelde wet kan pas in september in werking treden.

De situatie is als volgt. De middelen zijn op dit moment niet toegelaten. Wij weten dat die in september, bij inwerkingtreding van de wet, wel zullen worden toegelaten. Dan kunnen er geen beletsels en belemmeringen meer zijn om de middelen te gebruiken. Mijn minister is in de zaal. Die kan niet tegen het woord gedogen. Ik kan dat wel. Dit is typisch een gedoogsituatie. Je weet dat het straks weer kan.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, over de moties donderdag in de loop van de dag te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 25 juni 2002 over **knelpunten in de varkenshouderij**.

□

De heer **Koopmans** (CDA): Voorzitter. Ik dacht even dat het bosje uien in vak K zou blijven liggen, vanwege het feit dat ook het volgende onderwerp een aantal mensen wel eens tot tranen heeft bewogen!

De CDA-fractie heeft zich vanaf de introductie van de wet op de herstructurering van de varkenshouderij zeer druk gemaakt over de soms onrechtvaardige en soms onbillijke uitwerking van de

toekenning van rechten. Bestaande rechten zijn ingeperkt. Bestaande rechten vergen echter een zeer zorgvuldige wetgeving. De introductie ook vandaag bij de AMvB van vele nieuwe categorieën hardheidsgevallen bevestigt het feit dat een onbillijke uitwerking op verschillende momenten aan de orde is geweest. Wij willen daarop verder voortborduren. Dat is geen micromanagement van de Kamer of van de CDA-fractie. Het is in onze ogen een staaltje van uiterste zorgvuldigheid. Wij willen graag een individuele beoordeling van de bekende resterende gevallen door een onafhankelijke commissie.

De minister heeft ons nog een brief geschreven met een aantal opmerkingen. Hij rept daarin van valse hoop. Ik denk dat er geen sprake is van het geven van valse hoop, maar dat er puur sprake is van het bieden van de mogelijkheid van een rechtvaardige onafhankelijke beoordeling van in onze ogen onbillijke uitwerkingen. Wij vinden het nuttig dat die uitwerkingen onafhankelijk worden beoordeeld. De minister waarschuwt dat wij de 24.000 dossiers niet opnieuw tegen het licht moeten houden. Dat willen wij ook niet. De minister vermeldt het strafrechtelijke punt dat de handhaving niet aan de orde is. Dat was tot op vandaag ook niet aan de orde. Wij waren nog steeds bezig met het wisselen van argumenten met betrekking tot...

De **voorzitter**: Mijnheer Koopmans, uw spreektijd is voorbij. Ik heb begrepen dat u nog een motie wilde indienen. Dat moet u dan nu doen, anders kan het niet meer.

De heer **Koopmans** (CDA): Dat doe ik dan bij dezen, voorzitter. Ik dien deze motie in mede namens de heren Van den Brink, Van Dijke, Teeven en Van der Vlies.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er door het advies van de commissie van wijzen wederom groepen van hardheidsgevallen van de Wet herstructurering varkenshouderij zijn aangewezen;

overwegende dat er nog steeds

varkenshouders in grote sociale en financiële onzekerheid verkeren als gevolg van onbillijkheden bij de toekenning van varkensrechten;

verzoekt de regering, een onafhankelijke commissie in te stellen die de resterende bekende gevallen individueel zal beoordelen op grond waarvan een definitieve vaststelling van de varkensrechten zal plaatsvinden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is ingediend door de leden Koopmans, Van den Brink, Van Dijke, Teeven en Van der Vlies.

Zij krijgt nr. 47 (25448).

□

De heer **Van den Brink** (LPF): Voorzitter. Als ik de brief van de minister moet geloven, kan een varkenshouder wiens bedrijf niet is in te delen in een categorie nooit een knelgeval zijn. Dat is in wezen de werkelijkheid van de brief die de minister heeft geschreven. Ik neem toch aan dat de minister weet dat de varkenshouderij zo divers is dat het onmogelijk is om alle bedrijven in verschillende categorieën in te delen. Het kan toch niet waar zijn dat indien een bedrijf niet in een categorie is in te delen het bij voorbaat geen knelgeval is. Als je een klein beetje rechtsgevoel hebt in Nederland, een klein beetje maar, dan vind je toch dat ieder individueel bedrijf uiteindelijk op dezelfde merites moet worden beoordeeld? Los van alle andere problemen is dat er de oorzaak van dat ik de motie ondersteun. Ik vind heel simpel dat de minister het bij het verkeerde eind heeft.

□

De heer **Cornielje** (VVD): Voorzitter. Vorige week dinsdag heb ik namens de VVD-fractie in het algemeen overleg naar voren gebracht dat wij wensen vast te houden aan de gemaakte afspraak dat alle partijen zich zouden neerleggen bij het bindend advies van een onafhankelijke commissie inzake enkele groepen van hardheidsgevallen bij de herstructurering van de varkenshouderij. De minister van LNV heeft het advies overgenomen. LTO Nederland is tevreden over de

Cornielje

werkwijze van de commissie en over het resultaat. Terecht merkt LTO Nederland op dat de nu nog overblijvende knelgevallen zo divers en specifiek van aard zijn dat ondernemers via een juridisch traject zullen moeten proberen hun gelijk te halen.

De VVD-fractie betreurt het dat door het indienen van de motie ten onrechte de verwachting wordt gewekt dat alsnog recht zal worden gedaan via een nieuwe commissie die individueel beoordeelt. Die individuele beoordeling kan in onze ogen alleen nog door de civiele rechter plaatsvinden, hoe vervelend dat ook is voor de betrokken ondernemers. Laten wij dat de getroffen varkensboeren gewoon eerlijk zeggen. Daar hebben zij recht op.

□

Minister **Brinkhorst**: Voorzitter. Wij hebben vorige week hierover inderdaad uitvoerig gediscussieerd. Sterker nog, wij hebben wel tien keer uitvoerig gediscussieerd sinds ik vanaf juni 1999 het voorrecht heb om dit mooie ambt te bekleden.

De heer Cornielje heeft terecht gezegd dat er inhoudelijk gezien een adequate voorziening is. Ik bestrijd ten enen male dat er sprake is van onwilligheid van de regering. Ik herinner er nog één keer aan dat er bij behandeling van de WHV sprake was van zes categorieën knelgevallen. Dankzij het gemeen overleg met de Staten-Generaal waren er bij mijn aantreden negentien categorieën aan knelgevallen. Sinds 1999 hebben wij daarover met elkaar gediscussieerd. Op voorstel van de Kamer heb ik een commissie van bindend advies ingesteld, een commissie van wijzen. Ook LTO Nederland is daarbij betrokken geweest. Dat sprake is van een adequate voorziening blijkt uit het feit dat die commissie, hoewel zij ook naar allerlei alternatieven heeft gekeken, tot de conclusie kwam dat het hiermee gedaan was.

In economische zin is het een buitengewoon slechte zaak als deze motie door de Kamer wordt aangenomen. De varkenshouders hebben recht op duidelijkheid; na vijf jaar moet er eindelijk eens een streep onder het verleden worden gezet. Wij moeten geen valse hoop geven aan individuele gevallen. De

heer Cornielje heeft daar terecht op gewezen.

Ik kom bij het bestuurlijke aspect. Vorig jaar zomer heeft de Kamer met instemming kennisgenomen van de procedure van bindend advies en gezegd: "daarmee is het afgelopen." Als er ooit sprake is van een betrouwbare overheid, dan is het deze. Het gaat niet aan dat deze Kamer één jaar later precies het omgekeerde voorstelt. Het bindend advies, dat integraal is overgenomen door de regering en deze minister, geeft aan dat wij tot het uiterste zijn gegaan bij wat mogelijk is binnen het wettelijke criterium.

De heer **Koopmans** (CDA): Ik begrijp niets van uw opmerking over het economische argument. U stelde dat varkenshouders hoop werd gegeven. Dat is eerder een aanbeveling voor de motie.

Minister **Brinkhorst**: Uitvoering van de motie zou betekenen dat 24.000 varkenshouders in theorie de mogelijkheid krijgen om zich opnieuw te melden. Het gaat namelijk om individuele gevallen, wat nog eens wordt bevestigd door de opmerking van de heer Van den Brink hierover. De commissie van bindend advies heeft al deze vragen al behandeld. Ik kom zo bij het juridische argument.

De heer **Van den Brink** (LPF): Ik neem aan dat deze minister – zo heb ik het tenminste altijd begrepen – democraat is. In een democratisch bestel past het dat iedereen dezelfde rechten heeft, niet meer en niet minder. Hij heeft nog steeds niet uitgelegd hoe hij iedere varkenshouder dezelfde rechten heeft gegeven.

Minister **Brinkhorst**: Voorzitter. Hiermee kom ik bij het staatkundige argument. Het is de taak van regering en Staten-Generaal, materiële wetgeving aan te nemen met algemeen verbindende voorschriften; dat is onze gezamenlijke taak. Micromanagement van individuele gevallen past daar niet in. Het principe van de trias politica zegt heel nadrukkelijk dat de toepassing in individuele gevallen niet aan de Kamer is maar aan de rechter en in bepaalde gevallen aan het bestuur. De Kamer is natuurlijk verantwoordelijk voor de controle op hoofdlijnen. Binnen de trias politica heeft zij de

mogelijkheid om categorieën aan te geven. Ik ben echter van mening dat de gekozen weg, waarbij de Staten-Generaal en een commissie van wijzen tot de conclusie zijn gekomen dat er geen sprake is van individuele hardheidsgevallen die voldoen aan het wettelijke criterium, leidt naar de rechter.

Ik kom ten slotte bij de politieke dimensie. Ik zou het aannemen van deze motie een buitengewoon zware belasting vinden van mijn opvolger, die zeer waarschijnlijk niet afkomstig zal zijn van D66. Ik spreek dus niet voor eigen zaak. Een volgend kabinet, een volgende minister wordt opgezadeld met een onmogelijk traject. Als deze weg wordt gekozen, is er op zijn vroegst in 2005 duidelijkheid. Het staat bovendien haaks op de gedachte dat het ambtelijk apparaat moet worden ingeperkt. Het opnieuw beoordelen van potentieel 24.000 gevallen is een extra beslag op het ambtelijk apparaat, terwijl het nieuwe regeerakkoord is gericht op het verminderen van het aantal ambtenaren. Het legt bovendien een hypotheek op de handhaving. Hoezo, hersteld vertrouwen? Verder heeft het morrelen aan de criteria tot gevolg dat de doelstellingen van de wet onder grote druk komen te staan. Ik wens u succes met een dergelijke motie.

De heer **Van den Brink** (LPF): De minister stelt een vraag en dat gebeurt niet zo vaak. Hij vroeg: "Hoezo hersteld vertrouwen?" Het betekent het vertrouwen herstellen bij mensen voor wie acht jaar Paars daar geen inhoud aan heeft gegeven. Dat is herstel van vertrouwen! Ik hoop dat de minister dat vandaag begrijpt.

Minister **Brinkhorst**: Waarschijnlijk beseft de heer Van den Brink in mindere mate wat ik beseft, namelijk dat het recht ook voor individuen geldt, zelfs wanneer op een goed ogenblik ten nadele van een individu wordt beslist. Gelukkig is in de rechtsstaat Nederland altijd een beroep op de rechter mogelijk. Daarmee kan een individu altijd zijn recht halen. De LPF zal zich, als zij nog enige tijd bestaat, waarschijnlijk ook realiseren wat ongeveer de regels van de Nederlandse rechtsstaat zijn. Tegen deze achtergrond zal het de Kamer niet verbazen dat ik

Brinkhorst

met zeer veel kracht aanvaarding van de motie ontraad.

De **voorzitter**: Mijnheer Teeven, u had niet het woord gevraagd.

De heer **Teeven** (LN): Dat had ik inderdaad niet gedaan en ik heb ook niet gesproken, maar ik mag de minister toch wel interrumpen?

De **voorzitter**: Ga uw gang.

De heer **Teeven** (LN): Ik begrijp dat de minister de 24.000 gevallen allemaal als individueel ziet en tot zover kan ik het volgen. Is hij echter niet met mij van mening dat door de beperkte capaciteit waardoor nu het ambtenarenapparaat onder druk staat, straks de rechter onder druk staat, als er een persoon bij zit die gelijk krijgt van de rechter en meer personen een beroep gaan doen op de rechter? Of laat hij dat probleem over aan een nieuw kabinet?

Minister **Brinkhorst**: Voorzitter. Ik ben eigenlijk heel blij dat u de heer Teeven het woord hebt gegeven, ook al had hij geen inhoudelijke bijdrage in eerste termijn. Ik was er zeer verbaasd over dat de fractie van Leefbaar Nederland deze motie ondersteund heeft, omdat het naar mijn gevoel zo'n typisch voorbeeld van gedogen is. Dat is, dacht ik, in strijd met de filosofie van Leefbaar Nederland. Van de heer Van den Brink ben ik inmiddels gewend dat hij niet in overeenstemming handelt met zijn geestelijk leider, maar...

De **voorzitter**: Mijnheer Brinkhorst, wilt u niet allerlei tegenspraak uitlokken? U mag een korte reactie geven op wat de heer Teeven heeft gezegd.

De heer **Van den Brink** (LPF): Nu houdt de minister zich niet eens aan zijn uitspraak, want hij heeft laatst gezegd dat het de laatste keer was en nu doet hij het weer.

Minister **Brinkhorst**: Dat gold voor het AO. Dit is de laatste keer dat ik plenair het genoegen heb om de heer Van den Brink aan zijn uitspraken te herinneren.

Voorzitter. Ik was eigenlijk met de heer Teeven in gesprek. De gedachte was dat de rechter de mogelijkheid heeft de individuele varkenshouder gelijk te geven. Dat is de rechtsstaat Nederland waar wij hartstochtelijk in

geloven. Het betekent een afbakening ten opzichte van de 24.000. De weg die wordt voorgesteld in de motie is dat als eenmaal aan de 170 individuele varkenshouders het recht is gegeven – aan vier van die 170 is het recht gegeven – er geen enkel objectief afbakeningscriterium is om te voorkomen dat de overige varkenshouders in Nederland alsnog zeggen dat er achteraf gezien in hun geval wellicht een verkeerde berekening van het varkensrecht is geweest. Dat zal leiden tot een ongehoord beslag van administratieve aard, los van alle andere overwegingen die ik gegeven heb.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, over de ingediende motie donderdag in de loop van de dag te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is het **debat** naar aanleiding van een algemeen overleg op 27 juni 2002 over **de WTO**.

De **voorzitter**: Hoewel er nog meer mensen zouden komen, zijn zij gewaarschuwd dat zij hadden moeten komen. Wij gaan snel door met de vergadering, want iedereen dringt erop aan dat de vergadering snel beëindigd wordt.

□

De heer **Vendrik** (GroenLinks): Voorzitter. Dit is het afrondend debat over de komende WTO-onderhandelingen inzake de diensten. Vorig jaar heeft de staatssecretaris de Nederlandse prioriteiten benoemd voor de WTO-dienstenonderhandeling, de GATS. Onderwijs en water behoorde daar niet toe. Groot was dan ook mijn verbazing toen wij uit een brief van het Duitse ministerie van Economische Zaken moesten vernemen dat Nederland het voortouw heeft genomen om onderwijs wel op de lijst van verzoeken aan andere WTO-leden te plaatsen, om precies te zijn: het hoger onderwijs in de Verenigde Staten. De Kamer heeft zich daar nooit over uitgesproken en er ook geen toestemming voor gegeven. Daarom luidt mijn eerste vraag opnieuw: waarom deze zet?

Ook staan verzoeken voor het openen van de watermarkt op de uitgelekte lijst. Die is inmiddels publiek bekend. Deze staatssecretaris zei vorige week dat in het Europese overleg, met name in Comité 133, op ambtelijk niveau enkel wensen worden geïnventariseerd. Alle wensen zouden onverkort op de EU-lijst komen. Wij betwijfelen of deze lezing juist is. In de brief van het Duitse ministerie van Economische Zaken wordt expliciet gesteld dat het Nederlandse voorstel wordt gesteund. Met andere woorden: er wordt onderhandeld, er worden posities ingenomen en er wordt wel degelijk over elkaars lijsten geoordeeld.

Verder heeft mij het bericht bereikt dat in Comité 133 wel degelijk is gesproken over de wenselijkheid van water op de lijst. Het Verenigd Koninkrijk zou hier tegen zijn, maar zijn bezwaren werden ingetrokken bij gebrek aan steun, ook van de zijde van Nederland. Sterker, Nederland schijnt de Europese Commissie expliciet gesteund te hebben en de Europese Commissie wil water juist wel op de lijst. Kortom, er is sprake van een onderhandelingsproces, terwijl de staatssecretaris dat vorige week ontkende. Over deze waterwens en de positie die Nederland volgens mijn informatie heeft ingenomen, is nooit iets gecommuniceerd. Sterker, een ruime kamermeerderheid heeft destijds en onlangs het verzoek gedaan om water buiten de WTO-onderhandelingen te houden. Wat is hier nu aan de hand, voorzitter? Klopt dit bericht en waarom heeft de staatssecretaris de Kamer hierover niet geïnformeerd? Ik wil op dit punt volledige opheldering. Verder wil ik vermijden dat de Kamer opnieuw voor dit soort merkwaardige verrassingen komt te staan, want zo kunnen wij onmogelijk onze controlerende taak uitoefenen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat voor het Doha-proces van WTO-onderhandelingen maximale transparantie is toegezegd;

overwegende dat de complexe wijze van standpuntbepaling in